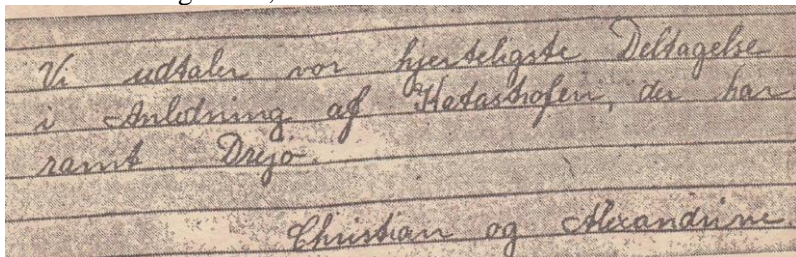

Da Drejø kunne kommunikere med ”verden”.

1896: Drejø får en *Samtalecentral* i Joseph Pedersens købmandsbutik vis søkabler fra Fyns Telefon. **Fyns Telefon A/S** var et dansk teleselskab, der dækkede Fyn og øerne. Virksomheden blev grundlagt som *Odense Telefon Selskab* i 1884. Navnet ændredes senere til *Fyns Kommunale Telefonselskab*; i folkemunde blot Fyns Telefon, som imidlertid først i 1991 blev det formelle navn. Oprindeligt var selskabet et andelsselskab, der var ejet af Fyns Amt, kommunerne på Fyn samt staten. Ved dannelsen af Tele Danmark i 1990 blev virksomheden omdannet til et statsligt aktieselskab.

I 1896 fik købmand Joseph Pedersen tilknyttet Drejø's første - og eneste - samtalecentral til sin købmandsbutik. ”Centralen” (som den hed i daglig tale) stod i et sidelokale til butikken. I de næste godt 50 år passede han både Centralen og den velrenommerede købmandshandel, og senere med hjælp fra sin ugifte datter, Jetta. Jetta overtog butik og telefoncentral i 1940 efter sine forældre, men med god hjælp fra bror Carl, der boede ”dør om dør”.

Dagen for branden af Drejø By den 23. juni 1942 var Jetta på familiebesøg i København. En nabos datter, Nora Jensen, passede derfor Centralen, da der indløb en meddelelse fra Kongehuset, som hun nedskrev i et stيلهæfte:

Vi udtaler vor hjerteligste Deltagelse
i Anledning af Hedaskoven, der har
ramt Drejø.
Christian og Alexandrine

I starten havde telefoncentralen ikke mange abonnenter, og de få der var, var til at overse. I Skoven var der indtil midt i 1950'erne kun een telefon, den var hos Brdr. Nielsen, og de havde tlf.nr. 1. Blev der ringet til Skoven, skulle de hente folk - eller viderebringe beskeden! Jetta vidste altid, om det var ”umagen værd” at ringe til den eller den: *Nej, de er ikke hjemme, de er til kaffe hos Mine og Jens ”Kock”!* Mine og Jens havde nr. 15. Centralen lukkede i sept. 1969, hvor øen tillige med resten af landet gik over til 6-cifrede numre. Der var på det tidspunkt 31 abonnenter på Drejø.

Else Hjort, Arkivleder

Arkivleder: Else Hjort Nielsen   Formand: Mimi Jespersen   Kasserer: Lise Strange Jensen
Drejø Skov 1   Drejø Skovvej 10   Kamillevej 8
5700 Svendborg   5700 Svendborg   5700 Svendborg
Tlf: 4036 5827   Tlf: 6124 0882   Tlf: 4034 4147

e-mail: skoven1@gmail.com. Arkivets mail: drejoarkiv@gmail.com www.drejoarkiv.dk
Drejø Sogns LokalArkiv: Fynske Bank: Reg.nr. 0815. Konto nr. 0000203270

Nyt om

Gammelt

Marts 2020

Årsblad 2020 *Drejø Sogns LokalArkiv.*

Jetta Pedersen ved Samtalecentralen bag butikslokalet o. 1964.

Arkivets Forlag

Årsberetning for 2019-2020.

P.g.a. regeringens udmelding vedr. Coronavirus besluttede bestyrelsen at aflyse den oprindelige generalforsamling lørdag den 14. marts, vi undskylder derfor, at vedtægterne ikke kunne overholdes, men håber på jeres forståelse.

Men ellers er der nu igen gået et år siden sidste generalforsamling, og der er da også sket meget. Vi har haft 35 henvendelser, som Else har besvaret enten skriftligt eller ved, at her har været besøgende, enten for at bede om oplysninger eller for at afleverer forskellige dokumenter eller billeder. Vi er meget glade for, at der er så mange, der passer så godt på deres historie, og gerne vil have den opbevaret for eftertiden her på Arkivet.

Mona Lauritsen hørte I om sidste år. Fra hendes oldemor, Anne Susanne Mortensen, der stammer fra Den gl. Skole, har Mona bl.a. afleveret mange fine gækkebreve. De er nu samlet i en mappe, så vi kan vise dem frem, uden at de tager skade. I sommer kom Mona på besøg med en stor mappe med billeder og breve af hele familien tilbage til hendes oldemor.

En gruppe nedsat af National Museet, registrerer Danmarks Kirkeklokker, dermed også Drejøs, hvortil de formentlig kommer i 2020. Vi får senere en beskrivelse af deres arbejde, men ved allerede nu, at Drejøj Kirke har haft tre Kirkeklokker.

Lærerinde Olga Sabine Søe var ansat fra 1959-1963 på Drejøj skole. Hendes nevø har besøgt Arkivet med forskellige arkivalier om hende - bl.a. et kørekort til motorcykel. Mange her på øen husker stadig frk. Søe fra Gudum i Vestjylland, men få har nok tænkt på, at hun i sin ungdom har været på landevejen på motorcykel. De medbragte også et stort luftfoto i ramme af Drejøj Skole, taget af Sylvest Jensen. Billedet hænger i Galleriet hos Jette og Per, da vi mener, det hørte hjemme på Skolen, frem for at ligge i en kasse på Arkivet.

Arkitektstuderende har et godt øje til De sydfynske Øer, når de skal skrive opgaver. Arkivet havde besøg af 3 fra Arkitektskolen i Kbh. En fra DK, en fra Shi Lanka som arbejdede med nye boligformer og Garrick fra Hongkong, der arbejdede med en model af en teglværksovn, der var tale om, at den måske kunne sættes op på Gl. Havn og bruges til grill, men så langt kommer vi nok aldrig, Da de var færdige med deres arbejder, inviterede de øboere og andre interesserede til kaffe og fremlagde deres arbejde. Der kom 14. Flot.

Vi har fået en brevkuvet (desværre uden brevet) sendt i 1943 fra Adolf Kobitzsch til sin hustru. Den var sendt til os fra en frimærkesamler, der havde læst artiklen på www.svendborghistorie.dk om Kobitzsch-familien, som Drejøj Arkiv havde indlagt. De var gæster på Drejøj Badehotel i mange år, og lod deres kuffert stå efter sommeren, da de jo vendte tilbage hver sommer. Men så kom Krigen. Adolf blev indkaldt til Tysk militærtjeneste, hvorom den tomme kuvet vidner. Desværre kom

de aldrig tilbage. Efterfølgende ved man, at han omkom i koncentrationslejren. Vi kan kun gisne om hvorfor, og hvad for en meddelelse brevet indeholdt. Det var en fin tanke af frimærkesamleren at sende kuverten til Arkivet, hvor vi i forvejen har en hel del om familien Kobitzsch fra Lissi og Benni fra Jordemoderhuset.

Vores Forsamlingshus fik i sommer besøg af medlemmer fra Sømmenslutningen af Fynske Forsamlingshuse. Vi blev spurgt, om vi ville genopsætte udstillingen om forsamlingshusbyggeriet, så de kunne se hele processen, hvilket vi selvfølgelig gjorde, selvom det vigtigste sikkert har været at hører om økonomien?

I maj havde vi besøg af Svendborg Arkivsamvirke, som holdt et bestyrelsesmøde her. Der mødte 23 personer, så det var dejligt at have mødelokalet ved siden af.

Drejøj Bibliotek er en stor del af vores Arkiv. Fra Svendborg Bibliotek var de også inviteret til indvielsen af forsamlingshuse/bibliotek, men kunne ikke komme på grund af dårligt vejr og færgens aflysning, men i stedet fik vi besøg den 3. maj af Biblioteksleder Berit Sandholdt Jacobsen og 4 medarbejdere. De var meget glade for at se de nye omgivelser. Der blev udskiftet bøger og aftalt, at vi ikke får så mange bøger på hylderne fremover, men at de i stedet bliver udskiftet flere gange om året.

I år til Arkivernes Dag var emnet: ”*Gemt og glemt*”. Udstillingen er stadig på opslagstavlen i mødelokalet. Det var en sjov opgave, da vi er så heldige at have mange billeder af livet på landet, før traktor og mejetærsker kom til øen. Det var også vinter i ”de gode gamle dage”, hvor isen kunne bære, og der kunne stanges ål - og der var god gang i isbådene. Else havde lavet en udstilling med forskellige husgeråd, der blev brugt i husholdningen og landbruget i gamle dage. Der var en gættekonkurrence, men ikke alle gamle husgeråd kunne gættes.

Anna Frandsen, født på ”*Nyager*”, kom sammen med sin mand til Arkivernes Dag. Hun havde 3 fotoalbum af Mime ”Munke” og hendes mand, Hans ”Munke” Hansen med. Hans kom fra ”*Nyager*” – Mine er født i købmandsbutikken, men havde tjent i Munke på Korshavn deraf tilnavnet ”Munke”. De drev sammen købmandsforretning (Senere Nellemanns butik). Arkivet har fået scanninger af deres 3 album, og det er vi meget glade for. Tak til Anna og Henning - Hans og Mines barnebarn. Fra Nyborg har vi fået en livslang avissamling om Drejøj samlet af tidligere mejeristsøn på Drejøj, nu afdøde Carl Press. Tak til Erik Press.

Til slut kan jeg oplyse, at Drejøj Arkiv nu har 51 fastboende- og 24 udenøds medlemmer. Tak for det. Samt en stor tak også for alle oplysninger og arkivalier og for jeres interesse for Arkivet. Husk en gang i mellem at kikke ind på Arkivets hjemmeside: www.drejoarkiv.dk

Kik også ind på www.arkiv.dk hvor der kan søges meget fra Drejøj Sogns Lokalar-kiv. Arkiv.dk har i år 5-års jubilæum. Der er nu indlagt knapt 4 mill. registreringer.

Mimi Jespersen, Formand.